

KANOPOLO, EEN JONGE TEAMSPORT MET TOEKOMST!

Kanopolo, wat is dat? Vraag het een willekeurige persoon en niemand weet wat kanopolo is. Dit is niet vreemd, want kanopolo is tot nu toe een relatief kleine sport in Nederland en tevens de jongste sport op het water. Kanopolo of kajakpolo zou je kunnen zien als een combinatie van kanoën en waterpolo. Het verschil met waterpolo is dat de spelers in een kajak zitten en het doel op twee meter boven het water hangt. Net als bij andere doelsporten is het de bedoeling je tegenstander te verslaan door meer doelpunten te maken. **Door: Sjoukje Berkhof**

Met twee doelen, een bal en een geduchte tegenstander en wat instructie over spelregels, tactiek en techniek is kanopolo een jonge teamsport!

HOE IS KANOPOLO ONTSTAAN?

De wortels van Kanopolo kunnen in de andere onderdelen van de kanosport gevonden worden. In de jaren zeventig

Demonstratie kanopolo

werd kanopolo gebruikt als oefening voor wildwatervaren. Kanopolo is een intensieve sport waarbij vele wildwatertechnieken aan de orde komen. Het veelzijdig eskimoteren (omslaan en zelf weer boven water kunnen komen), sprinten, snel van richting veranderen en uit balans raken door het gooien van de bal of door een tegenstander, maken van kanopolo een perfecte oefening voor kanoërs. Veel kanoërs hadden plezier in deze oefening en gingen dit onderdeel tijdens de training uitbreiden. Een nieuw spel was ontstaan en men begon met competities op nationaal en later ook op internationaal niveau. In deze tijd werd kanopolo anders gespeeld dan de huidige vorm van kanopolo.

Vroeger werd gespeeld met waterpolodoeltjes en de bal diende met de peddel in het doel geslagen te worden. Aangezien regelmatig de tegenstander in plaats van de bal werd geraakt, besloot men begin jaren negentig de regels van het spel radicaal te veranderen. De doeltjes werden verkleind, nieuwe afmetingen: één meter bij anderhalve meter, en twee meter boven het water gehangen. De bal moest voortaan op doel gegooid worden, de keeper kon de bal alleen tegenhouden door zijn peddel te gebruiken. De keeper speelt in de aanval gewoon mee.

Na invoering van deze regels ontwikkelde kanopolo zich razendsnel. De dynamische balsport in teamverband werd populair over de hele wereld. De sport combineert facetten

Kanopolo in een zwembad

van diverse sporten met elkaar; snelheid, technische beheersing van de boot, kracht, tactisch inzicht en teambuilding. Veel kanoërs spreekt dit aan en maken de overstap naar het kanopolo.

Ook steeds meer jongeren gaan aan kanopolo doen. Jongeren die aan kanopolo doen, behoren voornamelijk tot de groep Bouncers. Bouncers zijn gericht op plezier, zijn extravert, actief en streven een doel na. Hun vrije tijd is gevuld met sociale contacten en gewone activiteiten¹. Kanopolo valt onder gewone activiteiten, hier worden voornamelijk balsporten, atletiek en turnen mee bedoeld, dus geen extreme activiteiten. Ook kunnen tijdens of na een training/wedstrijd je sociale contacten onderhouden worden.

**SNELHEID, KRACHT, INZICHT EN
TEAMBUILDING ERVAAR HET MET
KANOPOLO!**

HUIDIGE VORM VAN KANOPOLO

Kanopolo is een dynamische balsport die in zijn huidige vorm iets meer dan tien jaar gespeeld wordt. Kanopolo is een strijd tussen twee teams van minimaal elk vijf man in wendbare kajaks van maximaal drie meter, die voorzien zijn van stompe punten om de tegenstanders te beschermen. Kanopolo is een zeer snelle sport, waarmee bedoeld wordt dat het spel zich razendsnel van de ene helft van het veld naar de andere helft kan verplaatsen. Hierdoor kan de sport door buitenstaanders gezien worden als erg agressief en gevaarlijk. Het is echter een relatief blessurevrije sport. Dit komt vooral door de goede uitrusting (helm met een rekje voor het gezicht en een zwemvest dat als stootkussen kan dienen) ten behoeve van de veiligheid. De tactiek van kanopolo lijkt sterk op die van basketbal

of waterpolo. Kanopolo wordt zowel indoor, in zwembaden, als outdoor gespeeld.

Nederland kent, net als het buitenland, een nationale competitie kanopolo. Deze wordt gespeeld in drie weekeinden per jaar, waarvan één in juni en twee in september. Verder wordt het seizoen gevuld met het spelen van toernooien, zowel in het binnen- als het buitenland. Een competitieduel bestaat uit twee helften van elk tien minuten met drie minuten pauze ertussen. Bij het begin van elke wedstrijd wordt de bal in het midden van het veld gegooid en moeten beide teams voor de bal sprinten vanaf de achterlijn. De bal wordt gespeeld met de hand, al is spelen met de peddel ook toegelaten. Als een speler de bal heeft, moet hij die binnen vijf seconden weer afspelen. Andere spelers mogen hem in de tussentijd proberen om te duwen, echter alleen tegen de schouder of tegen de rug. Eigenlijk mag bij kanopolo bijna alles, zolang het maar geen gevaar oplevert voor de tegenstander. Je mag je peddel ook niet bewegen naar iemands hand toe, dit zou hem in gevaar kunnen brengen. Een andere belangrijke regel is dat de keeper niet weggevaren mag worden wanneer hij onder het doel ligt, hij zou dan immers het doel niet meer kunnen verdedigen. Materiaal is bij kanopolo ook erg van belang, want zonder uitrusting ben je nergens. In de eerste plaats heb je een kajak nodig. Men noemt de sport wel kanopolo, toch kun je beter een kajak gebruiken. Een kajak, is aan de onderkant gelijk aan een kano, maar de kajak is van boven helemaal dicht met een mangat of opening in het midden. Om vooruit te komen met de kajak heb je natuurlijk ook een peddel nodig, dus deze moet ook aangeschaft worden. Naast een kajak en peddel is een beschermende uitrusting, zoals een polohelm en een zwemvest, van belang. Dit omdat kanopolo, zonder deze bescherming, een gevaarlijke sport wordt. De helm en het zwemvest vangen veel klappen op. Een wetsuit is ook van altijd handig, dit houdt je lekker warm bij wat lagere temperaturen. Hiernaast heb je nog een spatzeil nodig, dit is een zeil dat ervoor zorgt dat er geen water in je boot terechtkomt.

WERELDKAMPIOENSCHAPPEN

Kanopolo mag dan een kleine onbekende sport zijn, het wordt over de hele wereld gespeeld. In Engeland, Duitsland en Australië is kanopolo wel een grote sport. Toch blijven we iets dichterbij huis, in Nederland zijn er ongeveer veertig verenigingen die aan kanopolo doen. Het niveau ligt van heel laag tot heel hoog. Zo werd Nederland op het WK in 2004, dat in Japan werd gehouden, wereldkampioen bij de heren, de dames hebben het tot de kwartfinales gebracht. Kanopolo wordt het meest in Europa gespeeld, er worden door heel Europa toernooien georganiseerd. Op deze toernooien worden vaak vier wedstrijden op een dag gespeeld.

In 1994 werden de eerste wereldkampioenschappen kanopolo georganiseerd door de International Canoe Federation (ICF). In het Engelse Sheffield werd Australië wereldkampioen door Duitsland met maar liefst 6-1 in de finale te verslaan.

Australië zou gedurende de jaren negentig het internationale kanopolo blijven domineren. Het WK is dermate succesvol dat het ICF besloot om voortaan om de twee jaar, in de even jaren, deze strijd om de wereldtitel te laten plaats vinden. In de oneven jaren is er ruimte voor continentale kampioenschappen.

In 2006 werden de zevende wereldkampioenschappen in Nederland georganiseerd. Dit vond plaats van woensdag 9 augustus tot en met zondag 13 augustus op de Bosbaan te Amsterdam.

Frankrijk wist wereldkampioen te worden na een spannende finale tegen Italië. Frankrijk had in de halve finales (oud)wereldkampioen Nederland verslagen. Italië plaatste zich ten koste van Duitsland. Nederland haalde nog wel een bronzen medaille, door Duitsland te verslaan.

De Nederlandse equipe en de organisatie kunnen terugkijken op een zeer geslaagd wereldkampioenschap. Wat ook duidelijk te merken was aan de goed gevulde tribunes en belangstelling uit de Nederlandse Kano Bond en Erica Terpstra (voorzitter NOC*NSF).

DE TOEKOMST VAN HET KANOPOLO

Zoals ik het zie doen mensen die kanopolo spelen aan de mooiste teamsport van de wereld. Deze sport is van alle markten thuis: snelheid, techniek, kracht, inzicht en samenspel zijn de vijf kernwoorden waarmee kanopolo verbonden is. Bovendien is het heerlijk om op een warme zomerdag op het water te zijn en in de winter in het zwembad te liggen.

Scenario's

Welke toekomst ligt er voor kanopolo in het verschiet? De werkgroep 'Jeugd in Beweging' heeft een viertal toekomstscenario's voor sportdeelname in de toekomst geschetst:

- 1 'we do it our way', waarin het accent ligt op sportnetwerken die mensen zelf gaan opzetten via internetafspraken los van clubs en verenigingen
- 2 'hard bodies', waarin het accent ligt op de lichaamscultuur en het werken aan een schoonheidsideaal (strak en sterk lijf)

3 'bewegingsmanager', waartin het accent ligt op coördineren van bewegingsactiviteiten en het opzetten van een groot-schalige landelijke sportinfrastructuur

4 'sportplicht', waarin het accent ligt op het op zoek gaan naar, en het kweken van sporttalenten en ambassadeurs van de sport.

In mijn toekomstbeeld past kanopolo eigenlijk maar bij één toekomstscenario, namelijk 'Bewegingsmanager'. Dit is het enige toekomstscenario waarin sportverenigingen (dan wel op een andere manier georganiseerd), over vijftien jaar, nog bestaan. Ik denk dat er anno 2020 grote sportcomplexen opgericht worden (dit wordt ook genoemd in het scenario Bewegingsmanager), waarin ook waterplassen/zwembaden worden aangelegd. Hier kan men te allen tijde kanopolo uitoefenen. De kick van deze sport is te mooi om het te laten verdwijnen. Mensen zullen blijven sporten, aangezien bewegen erg belangrijk is voor hun gezondheid. Vanuit bedrijven worden sportmiddagen voor werknemers georganiseerd. Voor hen is kanopolo een fantastische sport om met elkaar uit te oefenen. Ook de jeugd zal deze sportcomplexen gaan bezoeken en kanopolo als een uitdaging zien.

Agonaal spel

Johan Steenbergen heeft het in een artikel over hedendaagse sport het volgende: Sport is een 'agonaal spel': een spel waarin het strijden tegen elkaar (in competitie treden met elkaar) een van de belangrijkste noties is². Veel mensen houden er dus van om tegen elkaar te strijden, dit gebeurt voornamelijk in teamsporten. Dit zou aan kunnen geven dat een teamsport zal blijven bestaan. Bij kanopolo strijden teams ook tegen elkaar, daarom verwacht ik dat kanopolo populairder zal worden en zich blijft ontwikkelen.

Vrije inschrijving in sportcomplexen

Paul de Knop, Kristine de Martelaere en Lies van Heddegem schrijven in hun artikel dat sport en bewegen continue aan verandering onderhevig zijn³.

Ik denk dat er binnen het verenigingsleven ook het een en ander gaat veranderen. Anno 2020 zullen teamsporten worden georganiseerd vanuit en in grote sportcomplexen. Deze complexen zijn van alle accommodaties (sporthallen, sportvelden, fitness, zwembaden, atletiekbaan, een waterplas voor onder andere kanopolo en waterskiën, etc.) en materialen voorzien. Als men wil sporten gaat men naar zo'n sportcomplex en schrijft zich in voor een sportactiviteit die hij op dat moment wil gaan doen. Als hij zin in een potje kanopolo heeft zet hij zijn naam in de daarvoor bestemde computer en gaat samenspelen met de mensen die zich ook voor kanopolo hebben ingeschreven. Zo zie ik globaal de toekomst van kanopolo tegemoet, het zal dus populairder worden en blijven bestaan.

Prestatiegericht kan

Ook in het toekomstscenario 'sportplicht' zou kanopolo kunnen passen, aangezien men hier ook werkt met sportcomplexen (omniverenigingen). De overheid zal mensen erg sti-

muleren om te sporten en scholen zullen ditzelfde doen bij hun leerlingen. Er komen prestatiegerichte schoolteams, die tegen andere scholen strijden om het kanopolo kampioenschap. De school die kampioen is krijgt extra subsidies van de overheid. Als je het dus zo bekijkt zou kanopolo ook goed in het scenario 'sportplicht' passen.

Toch is dit scenario iets teveel op prestaties (van het individu) gericht. Bij kanopolo gaat het ook nog een keer om het samenzijn en gezelligheid.

Misschien via netwerken

Misschien dat kanopolo ook een klein beetje in het scenario 'we do it our way' past, maar het zal moeilijk zijn om via internet af te spreken om te gaan kanopoloën, omdat je een accommodatie en veel materiaal nodig hebt. Bij een sportvereniging of sportcomplex zijn deze materialen en accommodatie aanwezig.

Geen 'hard bodies'

Het toekomstscenario 'Hard bodies' is helemaal niet van toepassing op kanopolo. Hierin staat het lichaam centraal, dit is bij kanopolo niet het geval. Bij kanopolo gaat het om het samenspel, sociale contacten etc. Dit scenario is teveel gericht op het individu. Kanopolo is en blijft toch een team-sport.

LITERATUUR

Artikelen

Lichamelijke Opvoeding. KVLO, jaargang 87, 19 november 1999:

- 'De aansluiting van LO en schoolsport op de actuele bewegingscultuur' door Paul de Knop, Kristine de Martelaer en Lies van Heddegem.
- 'De hedendaagse sport: Moderne en sportmoderne tendensen' door Johan Steenbergen.

- 'Laatste themanummer van 2000' door Hilde Bax en Ernst Hart.
- 'Toekomstscenario's Jeugd in Beweging'

Internetsites

<http://www.utnws.utwente.nl/utnieuws/data/38/30/sport.html>
http://www.bc-enschede.nl/wgrassroots/vakken/sport/bijzonderesporten/vanloenen_neutkens/inleiding.htm
<http://kvso.nl/drupal/?q=node/33&PHPSESSID=7cb30cce1b4ecfc8725c83ff66785f19>
<http://nl.wikipedia.org/wiki/Kanopolo>
<http://www.nkb.nl/content.asp?soort=discipline&id=92>
<http://www.kvkeistad.nl/content.php?s=2>
<http://www.kanorotterdam.nl/kanorotterdam/pages/polo.htm>
<http://www.canoepolo.nl/nkb/>
<http://www.mdr.nu/Polo.38.0.html>

Bronnen afbeeldingen

<http://www.myphotoart.nl/photo/sport/WK%20Kano%20Polo%202006/left.html>

Noten

- ¹ *Lichamelijke Opvoeding* 'Laatste themanummer van 2000' door Hilde Bax en Ernst Hart
- ² Vakblad *Lichamelijke Opvoeding*, 'De hedendaagse sport: Moderne en postmoderne tendensen' door Johan Steenbergen
- ³ *Lichamelijk Opvoeding* 'De aansluiting van LO en schoolsport op de actuele bewegingscultuur' door Paul de Knop, Kristine de Martelaere en Lies van Heddegem

Correspondentie:

Sjoukje Berkhof
 Dalweg 20a
 7676 SC Westerhaar-Vriezenveensewijk
 Tel.: 06-27116365, e-mail: sjoukje_berkhof@hotmail.com

WK kanopolo 2006
te Amsterdam